

Notitie BKa-klas

Martinuscollege 2021

2 juni 2021
Ontwikkelgroep BKa-klas
J.J.Jaasma

1. Inleiding

Drie jaar geleden zijn we in het oostelijk deel van West-Friesland gestart met de Schakelklas (BKs). Een gezamenlijke opleiding van het Clusius College, Praktijkschool WFO en het Martinuscollege met ondersteuning van basisschool 't Palet, Atlas College de Dijk en de RSG. Doel van de opleiding is leerlingen die nog een jaar intensieve ondersteuning nodig hebben op te vangen, eerst een half jaar op de Praktijkschool en dan een half jaar op het Martinuscollege, en daarna te laten doorstromen naar leerjaar 1 van het Vmbo of naar de Praktijkschool. Deze doelgroep is klein, per jaar tussen de 10 en 15 leerlingen. Daarnaast is er een doelgroep die langer gebruik zal moeten maken van deze intensieve ondersteuning, daarom starten we in de regio op het Martinuscollege met een BKa klas.

De ondersteuningsbehoeften van deze leerlingen vragen om een doorlopend meer intensieve begeleiding. In samenwerking met de scholen voor voortgezet onderwijs in West-Friesland Oost, met ingang van 1 augustus 2021 gezamenlijk een nieuw arrangement aan: De BKa-klas. De BKa-klas is een vaste kleine klas van ongeveer 12 tot 14 leerlingen¹, met vaste leraren en begeleiders én ondersteuning op maat. De BKa-klas maakt onderdeel uit van het Martinuscollege. De leerlingen van de BKa klas zijn vo leerlingen en worden ingeschreven als "Iwoo leerlingen".

De BKa-klas:

- Heeft een vast lokaal in het gebouw;
- Leerlingen zijn de hele dag actief in en om de klas;
- Leerlingen bewegen zich zo weinig mogelijk door de gangen van het Martinuscollege;
- De achtervang time-outvoorziening bevindt in de buurt van de BKa-klas.

1.1 Missie en Visie

De leerling werkt in de BKa-klas in een kleine, rustige, veilige en gestructureerde omgeving. De omgeving is zodanig ingericht dat op een intensieve wijze aandacht is voor de ondersteuningsbehoeften van de leerling. In de BKa-klas is de kennis en expertise om op een goede manier met de leerling stappen in zijn of haar ontwikkeling te maken, ruimschoots aanwezig. De inhoud van het onderwijs wordt aangeboden op het niveau van de leerling en de manier van werken en het onderwijsaanbod worden afgestemd op de onderwijsbehoeften, gericht op de ontwikkeling van de leerling. Het doel is het verminderen van belemmeringen door in te zetten op bevorderende factoren en talenten van de leerling, zodat hij/ zij maatschappelijk kan participeren en kan doorstromen naar een passende onderwijsplek.

Onze **missie** is het aan specifieke leerlingen bieden van een passende verbinding naar regulier voortgezet onderwijs. Met "specifieke" bedoelen we leerlingen waarbij extra ondersteuning voortdurend nodig is in een meer kleinschalige en gespecialiseerde onderwijssetting. Van deze leerlingen wordt ingeschat dat zij na intensieve extra ondersteuning in de voorgestelde setting, met extra ondersteuning kunnen functioneren in de dagelijkse praktijk van het reguliere voortgezet onderwijs. Het gaat daarbij om leerlingen die zonder de BKa-klas wellicht zouden zijn aangewezen op een school voor VSO. Het doel daarbij is dat leerlingen in staat zijn om met een diploma, dan wel op basis van certificaten door te kunnen stromen naar het MBO.

1.2 Concrete doelstellingen

In de BKa-klas wordt in eerste instantie gewerkt aan de kerndoelen: leren leren, leren taken uitvoeren, leren functioneren in sociale situaties en ontwikkelen van een persoonlijk toekomstperspectief. Na verloop van tijd wordt de insteek vanuit deze kerndoelen verlegd naar het actief oefenen met het toepassen van voortgezet onderwijs vaardigheden in een VO-leeromgeving. Dat zijn vaardigheden die nodig zijn om met extra ondersteuning zelfstandig te kunnen functioneren binnen de context van een school voor regulier voortgezet onderwijs. Hiertoe behoren in elk geval de executieve vaardigheden en

---

¹ Afhankelijk van de problematiek van de leerlingen in de klas, kan dit groeien tot maximaal 16.

de didactische- en sociaal-emotionele ontwikkeling. Het op maat gemaakte lesprogramma wordt gebaseerd op de persoonlijke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.

Deze leeromgeving vormt een extra motivatie en geeft de leerlingen een gevoel van eigenwaarde. Bij voortgezet onderwijs vaardigheden en kennis die ontwikkeld moet worden kan in algemene termen gedacht worden aan:

- Executieve functies op het vereiste niveau van het VO (planning, organisatie, aandacht verdelen, omgaan met verschillende leraren, enz);
- Adequaat omgaan met groepsdruk (peergroup);
- Op adequate wijze leren om hulp te vragen aan leraren;
- Hulp aanvaarden van leraren;
- Specifieke cognitieve vaardigheden op het juiste niveau krijgen (leerachterstand inhalen).

1.3 Succesfactoren

De deelnemende leerlingen van de BKa-klas worden aangemeld met een duidelijke ondersteuningsvraag. In het OKR² van de aanleverende school zijn de ondersteuningsbehoeften en handelingsadviezen duidelijk en uitgebreid beschreven. De belangrijkste succesfactor betreft het bieden van een passende plek. Het gaat dan om een passend gebouw, een passende plek in het gebouw, een passende inrichting van het lokaal, maar ook om passend handelen van de leraren, waarbij de leerlingen binnen de geadviseerde onderwijsvorm een opleiding zonder doubleren, voltooien. Het gaat daarbij in eerste instantie om een plaatsing binnen het regulier PRO of het regulier VMBO. Indien toch geconcludeerd wordt dat dit niet haalbaar is, zal er een toelaatbaarheidsverklaring worden aangevraagd bij het samenwerkingsverband, waarna de leerling zich kan aanmelden bij het VSO.

Succes kan in de toekomst dan ook gemeten worden door een verwachte afname van afstroom naar het VSO Cluster 4 en wellicht PRO (vanuit VMBO). De motivatie en het enthousiasme van leerlingen om onderwijs te volgen is ook een belangrijke succesfactor. Daarbij gaat veel aandacht uit naar succeservaringen, waardoor leerlingen meer eigenwaarde ontwikkelen en trots op zichzelf kunnen en durven zijn. Het is de bedoeling dat leerlingen steeds meer gaan geloven in hun eigen mogelijkheden.

2. Organisatie

De BKa-klas tot stand gekomen door een samenwerking tussen VO-scholen in West-Friesland Oost en SBO 't Palet. Voor de BKa-klas is een leraar/zijn leraren aangenomen in dienst van het Martinuscollege. Een aantal lessen zoals LO en bijvoorbeeld techniek worden gegeven door de huidige leraren van het Martinuscollege. De deelnemende scholen zijn: Martinuscollege Grootebroek, RSG Enkhuizen, De Dijk Medemblik (Atlascollege), Het Clusiuscollege Grootebroek, Praktijkschool Westfriesland Grootebroek (Trigoon), VSO De Spinaker Hoorn (Ronduit), VSO Anger/De Rede Lelystad (Eduvier), SBO 't Palet Grootebroek (Trigoon). En tevens is samenwerkingsverband Passend Onderwijs West-Friesland betrokken.

2.1 Doelgroep

De leerlingen die in aanmerking komen voor de BKa-klas kunnen aan het einde van de (speciale) basisschoolperiode nog niet voldoen aan de eisen van het regulier VMBO of regulier PRO. Deskundigen zoals leraren, ondersteuningscoördinatoren en onderzoekers gaan ervan uit dat deze leerlingen met een aantal jaar extra intensieve begeleiding wel in staat zijn te voldoen aan deze eisen. Op het moment van aanmelding zijn deze leerlingen echter nog te onzeker, onhandig, angstig, enzovoorts om zich adequaat te kunnen handhaven in de context van een reguliere VO-school. Ook gaan zij nog onvoldoende handig om met wisselende leraren en/of hebben nog niet de gewenste thuiswerkattitude. Het is voor deze leerlingen soms nog erg lastig om zich adequaat te handhaven tussen leeftijdgenoten en zij hebben nog last van groepsdruk. Met andere woorden, deze leerlingen moeten weerbaarder worden.

---

² Het OKR gaat altijd vergezeld van het OPP.

De leerlingen van de BKa-klas hebben meer oefening nodig om adequaat te leren functioneren in een VO-school waarin een hogere mate van zelfstandigheid wordt gevraagd. De kans dat zij dit gaan leren als ze dit intensief mogen oefenen in het VO zélf wordt groot geacht.

Om leervaardigheden te ontwikkelen en aan de eisen van het reguliere VMBO of regulier PRO te voldoen hebben deze leerlingen veel oefening en een intensieve begeleiding nodig in een prikkelarme omgeving. Aan deze prikkelarme omgeving kunnen langzaam maar zeker meer prikkels toegevoegd worden. Evenals dat langzaam maar zeker steeds meer zelfstandigheid van de leerlingen verwacht wordt. Zij hebben daarbij behoefte aan leraren die geduldig en begripvol zijn en tegelijkertijd in staat zijn om reële eisen aan hen te stellen door gebruik te maken van duidelijke communicatie.

Ook moeten de lessen afgestemd worden op de persoonlijke ontwikkelingsbehoeften van individuele leerlingen, waaronder de cognitieve achterstanden die zij moeten inhalen om toegelaten te kunnen worden tot de gewenste vorm van VO. Het is daarom van belang dat bij aanvang van de BKa-klas helder is naar welk doel (uitstroomprofiel) zij toewerken en wat het alternatief is wanneer dit doel toch te hoog gegrepen blijkt te zijn.

2.2 Begeleiding

De begeleiding in en om de BKa-klas is in handen van medewerkers die afkomstig zijn vanuit de deelnemende VO-scholen. Het gaat daarbij om:

- De mentor die veel lessen geeft en zorgt voor een passend pedagogisch en cognitief klimaat. De mentor is een gespecialiseerde leraar met een Pabo-diploma (eventueel se graads-diploma) én een gespecialiseerde opleiding zoals master (S)EN of vergelijkbaar;
- De 'praktijk' leraren die de praktische vakken geven, w.o. L.O.
- De onderwijsassistent die de mentor ondersteunt en werkt met individuele of groepjes leerlingen;
- De ondersteuningscoördinator die de mentor ondersteunt bij de optimale begeleiding van de leerlingen;
- De orthopedagoog die kennis op gedrag brengt en daarnaast de doelen in kaart brengt en het uitstroomperspectief monitort;
- De Jeugdzorgwerker die trainingen verzorgt en gesprekken voert met leerlingen en de ouders.

2.3 Expertisecommissie West-Friesland Oost

Een belangrijke rol is weggelegd voor de Expertisecommissie West-Friesland Oost. Deze commissie heeft een adviserende rol als het gaat om de inrichting en/of invulling van ondersteuningsarrangementen. De commissie bestaat uit de ondersteuningscoördinatoren van de deelnemende scholen, de orthopedagoog van Praktijkschool/Martinuscollege, een consultant van het SWV en een vertegenwoordiger van de school van herkomst van de leerling.

Ouders melden hun kind aan bij een van de deelnemende scholen voor VO. Als de school van mening is dat de ondersteuningsbehoeften van de leerling passend zijn bij het arrangement BKa-klas, wordt in overleg met ouders het dossier aangeboden bij de expertisecommissie. De Expertisecommissie West-Friesland Oost geeft een onderbouwd advies over de toelaatbaarheid van de leerling.

3. De praktijk

Om in aanmerking te komen voor de BKa-klas is een praktijkschool of een vmbo-advies nodig. Daarbij moet de verwijzende school in een ontwikkelperspectiefplan (OPP) ondersteuningsbehoeften van de leerling hebben beschreven die intensief en voortdurend nodig zijn.

3.1 De locatie

Leerlingen van de BKa-klas zijn gebaat bij een prikkelarme omgeving waarin zij kunnen oefenen in een VO-context. Voor de positionering van de BKa-klas hebben we ervoor gekozen deze te plaatsen in een reguliere VO-omgeving. De BKa-klas is gevestigd in het Martinuscollege in Grootebroek³.

3.2 Het lesprogramma

De periode dat een leerling in de BKa-klas zit, wordt er in de klas vanuit de eerder genoemde kerndoelen gewerkt aan de ondersteuningsbehoeften van de leerling en wordt gedurende de periode dat de leerling in de BKa-klas zit de overstap gemaakt naar de leerdoelen voor het voortgezet onderwijs. De aandacht die aan de verschillende deeldoelen wordt gegeven zal in de opvolgende jaren in de BKa-klas veranderen.

De meeste lessen worden door de mentor gegeven. Die stelt ook het lesprogramma voor de leerlingen vast, waarbij extra aandacht besteed wordt aan de eventuele cognitieve achterstanden die ingehaald moeten worden. Leerlingen die op een bepaald vakgebied al het benodigde niveau bereikt hebben, kunnen zich daar verder op ontwikkelen. Voor het samenstellen van het lesprogramma wordt gebruik gemaakt van lesmateriaal van het Martinuscollege.

3.3 Ondersteuning

Leerlingen in de BKa-klas hebben ondersteuning nodig bij:

- Het maken en houden van vrienden;
- Het oplossen van conflicten;
- Het opkomen voor zichzelf op een goede manier;
- Leren concentreren, leren zelfstandig werken en samenwerken, leren controleren en verbeteren van hun werk, leren van fouten;
- Naleven van de gedragsverwachtingen en schoolafspraken;
- Leren omgaan met hun belemmeringen en daar waar nodig leren functioneren in een instabiele thuissituatie wanneer dit het geval is.

Deze ondersteuningsbehoeften worden in de BKa-klas uitgewerkt op het gebied van leren, van de sociaal-emotionele ontwikkeling en op het gebied van het handelen van de leraar. Het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) is daarbij het leidende document. Bij instroom in de BKa-klas wordt een start-OPP opgesteld op basis van de gegevens van de aanleverende school. De BKa-klas zal gebruik maken van het leerlingadministratie en -volgsysteem Magister van het Martinuscollege.

3.4 Programma's

Naast de meerwaarde van de inzet van professionals uit de verschillende scholen is de inzet van programma's die hun meerwaarde hebben bewezen (evidence based) essentieel. In de BKa-klas zal worden gewerkt met School Wide Positive Behavior Support (SWPBS), Rots en Watertraining, KIC, trainingen executieve functies en faalangstraining (je bibbers de baas).

3.5 Doorstroom

Als de doelen uit het OPP zijn behaald of er dermate groei bij de leerling zichtbaar is dat 80% van de doelen is behaald, dan kan de leerling doorstromen naar een afdeling in de school van het juiste niveau. In het beleidsplan BKa-klas zijn de voorwaarden voor doorstroom uitgebreid beschreven. We maken daarbij gebruik van een vergelijkbaar instrument als de competentiemeter zoals Praktijkschool West-Friesland die hanteert.

4. Financiën

---

³ Martinuscollege de Aanloop 6, 1613 KW Grootebroek, 0228 – 510 300

De leerlingen zullen worden ingeschreven bij het Martinuscollege (VMBO). Bij het samenwerkingsverband passend Onderwijs West-Friesland zal een budget worden gevraagd om dit arrangement te bekostigen. Op dit moment is duidelijk dat het SWV garant staat. Het Martinuscollege zal de kashouder functie krijgen. Afstemming hieromtrent zal plaatsvinden tussen de controllers⁴ van de onderwijsstichtingen en de controllers van de samenwerkingsverbanden.

---

⁴ Financieel expert